

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

02 מאי 2019

תלה"מ 18-12-1674 א. נ' א.

לפני כבוד השופט ארז שני

התובעת: ש. א.

נגד

הנתבע: ד. א.

נוכחים:

התובעת וב"כ – עו"ד רוני אשכרי (מטעם הסיוע המשפטי)

הנתבע וב"כ – עו"ד שגיא אשכנזי

פקידות הסעד – גב' ל. ב-י., עו"ס; גב' ד. א., עו"ס

החלטה

הדיון שלפניי נקבע, בעצם, כנובע מהודעת שירותי הרווחה מיום 02.04.2019.

אזכיר ואומר כי עסקינן בשלושה ילדים, **האם רחקה שלא כדין מאיזור מגוריהם של הצדדים ועברה ל....** וממשיכה ומתגוררת שט מכוח צו עיכוב ולינוע אשר נחן ונית המשפט המחוזי, צו אשר לא נתן הצדק לפעולתה של האם אלא בחן אך ורק בשלב הזה את היתכנות מציאת מקום מגורים לאם.

ברקע הדברים קשר ספורדי שניתן לתארו כ- **אין קשר, בין האב לבין הילדים מאוגוסט 2018, לאמור כשמונה חודשים.**

עוד להשלמת הרקע כתב אישום אשר הוגש נגד האב, המייחס לו פגיעה באלימות כלפי האם מהשנים 2015 ו- 2018.

הבה נתחיל עם הידוע לכל, לאמור כי זכות יסוד של קטין היא להיות בקשר וליהנות משני הוריו. זכות יסוד של ההורים היא להיות בקשר עם ילדיהם ולא קטין ולא הורה יכול לקבל החלטה כי ינותק הקשר עם ההורה האחר – החלטה שכזו בלתי חוקית היא, זולת אם קיימות נסיבות המצדיקות את הניתוק בקשר.

ברור לכל אדם כי אם הורה מסוים הוא פדופיל, מכה את ילדו או פוגע בו חמורות – אין מדובר בניכור הורי אלא בניתוק שהוא מוצדק ואשר נועד לשמור על שלום נפשו של הקטין.

בכל נסיבה אחרת קשר כלשהו צריך להיות ואין אני קובע מסמרות אשר לתדירות הקשר, מקום ביצועו, אך קשר יהיה.

כאשר לא ניתן צידוק סביר לנתק בקשר והורה אומר "זה הילד לא רוצה", מדובר במקרה קל. כאשר מדובר בהורה אשר היכה חמורות את ילדו ואין קשר, שוב, מדובר במקרה קל. הבעיות מתחילות בתחומים ה"אפורים" שאינם חד משמעיים.

במילים אחרות, איש אינו יכול להצביע על סיכון של ממש ברמה של ודאות או סבירות גבוהה מחד, אך מאידך אופיו של האב במקרה הזה כפי שהגדירה נכבדתי, העובדת הסוציאלית ל., כי לאב יש בעיה בוויסות רגשית ולצערי לא הייתי צריך להמתין לל. כדי לחוות את הדברים במו עיניי, גם מהתנהגותו באולמי. נדמה לי שהאב שומע את דבריי, שמע את דבריי והוא מבין אותם.

סערות רגשיות שנתון בהן האב, כנראה גם בשל אופיו ולא רק בשל הסיטואציה, אינן מאפשרות לאב להילחץ מהן בעזרת עצמו והוא אכן זקוק לטיפול כפי שמבטיח הוא שייטול עבור עצמו ועל כך אף הצביעו שירותי הרווחה, באומרים כי האב נזקק לטיפול פרטני.

אתקדם מכאן ואסביר כי עניין משותף יש לבתי המשפט ולשירותי הרווחה בקהילה – שניהם גופים הפועלים על-פי חוק.

איש לא אפשר לבעלי הדין לבחור את בית המשפט או את המותב, אלו נכפו עליהם. איש גם לא אפשר לצדדים לבחור את שירותי הרווחה, גם אלה נכפו על הצדדים מכוח מקום המגורים של הקטינים.

צריך להבין ששירותי הרווחה גם בתי המשפט מחזיקים בידיהם עוצמה לא מעטה בנוגע לאיכות חייהם של הבאים בפניהם.

המשמעות היא שבהיותם גופים הפועלים על-פי חוק, אזי מגבלת הכוח היא שלא בית המשפט יכול להתחמק מחובתו להחליט ושירותי הרווחה אינם יכולים להדוף מעל פניהם בעלי דין שאינם משובבי נפש, מבלי למצוא פתרונות לנושאים עליהם הופקדו הם.

אמר בשעתו הנשיא ברק בפסק דין אשר התייחס לשופט פלוני, כי בית המשפט אינו רשאי שלא להחליט, שכן הימנעותו של טריבונל שיפוטי מלהפעיל את סמכותו היא עניין לבג"ץ לעסוק בו.

אני אשלים ואומר כי הוא הדין גם לגבי שירותי הרווחה – אין הם יכולים "להשתחרר" מחובתם גם לומר למי ראויה המשמורת, והרי אומרת הפסיקה שהורה הפועל להכחיד כליל את הקשר אם ההורה האחר לא יהיה ראוי להיות משמורן ואין הם יכולים שלא להסדיר את הקשר שבין האב לבין הילדים.

שאלתי את הגברת ב. האם יש סממנים לניכור הורי ולא בכדי שאלתי, שהרי לפנינו נתק ארוך, ילדים המסרבים לפגוש את אביהם בטענה שהוא נקט אלימות כלפי אמם, יש לנו ריחוק והתרחקות שלא בעצה אחת והשיבה לי הגברת ב. בשניים: ראשית, אמרה שאכן הילדים לוקחים

צד בסכסוך ודי לי בתשובה "דיפלומטית" כדי להבין שיש חשש לניכור הורי; שנית, אמרה היא לי שקשה לה להתחייב על היותו של האב מסוכן לילדים.

אמרתי כבר שמסוכנות אינה רק פגיעה פיזית. מסוכנות היא הכנסת הקטינים לאווירת "תעתועים" של התפרצויות. מצד שני, קטין אינו רשאי "להתגרש" ממי מהוריו ואופיו של הנתבע הוא כזה שיכול להצדיק מפגשים בתדירות נמוכה יותר, מפגשים בפיקוח בין של אמו ובין של מרכז הקשר – אך מפגשים צריכים להיות.

כללו של דין הוא שבאין ראיה של ממש למסוכנות כלפי הקטינים, לא יימנע הקשר ולמעשה גם האם אינה מבקשת, לפחות פורמאלית, למנוע קשר בין האב לבין הילדים אלא מבקשת היא פיקוח וליתר ביטחון.

מתקדם אני במסמך שירותי הרווחה, שם צוין במפורש שהאם מסרה כי מתנגדת היא לכל מפגש ללא פיקוח. אלא שבבסיס עבודתם של שירותי הרווחה הוא הפטור המיוחד שיש להם מליתן המלצות בהסכמה.

כאשר נדרשות המלצות מגורם מקצועי, ההמלצות אינן כופפות את שירותי הרווחה להסכמה כלשהי.

האם יכולה להתנגד והיא יכולה שלא להתנגד, אך שיקול זה אינו אלא שיקול אחד מני שיקולים רבים והוא פחות חשוב מזכות היסוד והחובה לקיים קשר של קטינים עם שני הוריהם. ניכור הורי הוגדר במחקר ובפסיקה, בעצם, כהתעללות בקטין.

ממשיכות הרכזת והעובדת הסוציאליות וכותבות שנעשו קודם שני ניסיונות למפגשים במרכז קשר שלא צלחו כי התעוררו מריבות וקונפליקטים אשר פגעו רגשית בילדים. והנה, מבין אני מדבריה של הרכזת כי המפגשים נכשלו או הפכו טעונים, כיוון שהילדים סירבו לפגוש באביהם, לכאורה בשל האלימות כלפי אמם.

מי שקורא את מסמך שירותי הרווחה יכול היה לסבור שהאב, על מזגו הסוער הוא אשר "פוצץ" את המפגשים ולא היא.

למעשה שאלתי את הרכזת האם כבר אז, לאור הנתק בתקשורת ודברי הילדים, לא "נדלק" החשש לניכור הורי? שאלתי שוב, שוב ושוב – למעשה סירבה הרכזת להשיב לי.

כאשר מסבירה לי הרכזת כי הגברת ב... היא בגדר מתלמדת, ניתנת האחריות הבלעדית על כתפי הרכזת לפקח, להנחות ובמקרים בהם קיים חשש לניכור הורי, לעשות רב מזאת.

אגב דבריה אמרה לי הרכזת כי העובדות הסוציאליות חשו סכנה לחייהן, בעטיו של האב. הואיל ומילה וחצי מילה לא נאמרה על כך במסמך, הסבירה לי גבי ל... כי הכוונה לאמירה בעידנא דריתחא של האב, אשר אמר משהו מעין "אחפש אתכן באופן אישי".

כאן המקום לומר כי התנכלויות לאנשי שירותי הרווחה באופן אישי אינן תופעה חדשה במקומותינו ותופעה כזו כאשר היא נעשית שלא בתום לב ושלא כדין אלא במטרה להלך אימים, ראויה היא לגינוי והכחדה.

אלא שלא כל אימת שפונה הנתבע אל שירותי הרווחה, מאבד את סבלנותו וחרצובות לשונו נשלחות לכל עבר, בבלי שליטה ובבלי דעת, גם יכולים שירותי הרווחה לייחס לו איום ברצח.

מניח אני שאדם מתוסכל אשר חש, בצדק או שלא בצדק שרודפים אותו, עלול לומר לפקיד "זה כבר לא ביני לבין אשתי, זה כבר ביני לבינך".

האמירה כשלעצמה היא מגונה, על משקל "אם אתה רוצה להתלונן תתלונן ואל תאיים" וברגע שפקידת הסעד החליטה "לשדרג" את האב למאיים ברצח, אבד לטעמי חוש המידה לחלוטין.

פקידות הסעד מספרות כי למעשה המתח בין האב לבינן נוצר על רקע העובדה שהאב סבר כי הן נותנות לגיטימציה לאמירות כוזבות אודות אלימות מצדו. אכן, סיפרה הגברת ב. ואני מאמין כי הזמינה את האב למפגש כדי להסביר לו שאין להם שום קשר עם אימות או אי אימות התלונה. אלא שלדעתי בשלב זה כבר אבד האמון והאב "אטס" אוזניו לשמוע.

אלא שאז מגיע מסמך שירותי הרווחה למשהו שהוא בעיניי נקודת "אל חזור". מסבירות פקידות הסעד כי טובת הילדים עומדת לנגד עיניהן, אך אנו מבינים שמאחורי הביטוי "טובת הילדים" מסתתרת סרבנות של הקטינים, סרבנות המחוברת לרצונותיה של האם, אזי, משעה שהאב הוא תוקפן מילולית בטלפון לא ניתן להמשיך ולאפשר את המפגשים במרכז קשר ויואיל האב ללכת לטיפול פרטני. כפי שהסבירה הרכזת, כאשר תנוח דעת שירותי הרווחה כי האב נרגע, "נחשוב איך לחדש את הקשר".

במילים אחרות, מה שכתוב במסמך שירותי הרווחה: "בשלב זה לא יהא קשר בשום צורה ודרך, לך טפל בעצמך אדון אב עד שתניח את דעתנו ועד אז לא תראה את ילדיך".

בראי מסוכנות נמוכה ולאור דבריי לעיל, התרשמתי ששירותי הרווחה פשוט "התפרקו" מחובתם לעסוק בלשונו הבוטה של האב. הם נעלבו, נמאס להם לעסוק בו, האם רוצה רק פיקוח וכך נמצא פתרון ההופך את כולם, חוץ מאשר את האב, למרוצים ונתנו לילדים צעירים לימים תחושת "כל יכולת", שכל מי שיתנגד לרצונם פוגע כביכול בטובתם.

במילים אחרות, לא מצאתי כל טעם של ממש מדוע לא טרחו שירותי הרווחה לקבוע מנגנון כזה או אחר של קשר ולו בפיקוח, אשר יבטיח את המשך הקשר בין האב לבין ילדיו, ישדר לילדים שהם אינם רשאים "להתגרש" מאביהם וישדר לאם שלא על-פי הסכמתה או אי הסכמתה ישק דבר.

אז מה אם האב אינו מוכן ללכת ולפגוש בילדים במרכז קשר? אם אמרתי ששירותי הרווחה אינם זקוקים להסכמותיה של האם, אז הם גם אינם זקוקים להסכמותיו של האב.

שעה שבדעתי להתיר פרסום החלטה זו, מבקש אני כי ראש הרשות **בהוד השרון** יעיין בהחלטה.

מבקש אני גם ממושרד העבודה והרווחה **אולי יואיל וייתן דעתו, באמצעות פקיד הסעד המחוזי, על עריכת "סולם" מתי מותר יותר ומתי מותר פחות לשירותי הרווחה לומר שהם נותנים "ברכת דרך" לניתוק קשר וללא הגבלת זמן.**

לעת הזו אני ממנה את דוקטור בני ביילי כמומחה מטעם בית המשפט, מורה לו לפעול תוך 30 ימים לחידוש הקשר בין האב לבין הילדים, מבקש ממנו לקבל חוות דעת תוך 45 ימים מהיום.

בנסיבות העניין יישאו הצדדים בחלקים שווים בהוצאות המומחה.

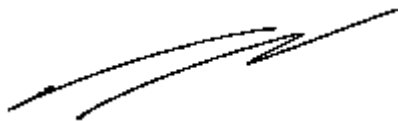
יהיו שירותי הרווחה ערוכים לכך שאסבור כי יש צורך לחדש את המפגשים במרכז הקשר בזמנים מסוימים, אם ימליץ על כך הדוקטור ביילי על-פי חוות דעתו.
ביני הצדדים והקטינים כי אינני מאפשר להם לסרב למפגשים ומוטב שלא יגיעו למקום בו לא מצייתים הם להחלטת בית המשפט.

המזכירות תקבע מועד דיון נוסף – בעוד 50 ימים.

אני מתיר פרסום החלטתי זו, ללא פרט מזהה כלשהו אודות הצדדים.

04186

ניתנה והודעה היום כ"ז ניסן תשע"ט, 02/05/2019 במעמד הנוכחים.

ארז שני, שופט